

Doniyor Kitobi — Bir yuz yetmish to‘qqizinchi qism

Yarim tun faryodi va Rimning bashoratdagi roli: Doniyor kitobida oxirgi kunlarning ochib berilishi

Jeff Pippenger

2024-04-09

Endi biz muqaddas zamindamiz, Doniyor kitobi nuqtayi nazaridan, chunki biz bir yuz qirq to‘rt ming kishi uchun Yarim tun faryodini ifodalaydigan oyatlarga yetib keldik. Bu oyatlar, shuningdek, ko‘tarilgan alomat bayrog‘ining muhrlanishini ham aniqlab beradi. Bular Doniyor kitobidan oxirgi kunlarga taalluqli bo‘lgan, muhrdan ochilgan qismning oyatlaridir va “vaqt yaqin” bo‘lganida, ya’ni o‘n oltinchi oyatda sinov muddati yopilishidan sal oldin, muhrdan ochiladigan Iso Masihning Vahiysining Doniyor tomonidan ifodalangan bayonini aks ettiradi.

Vahiyni o‘rnatadigan — o‘n birinchi bobning o‘n to‘rtinchi oyatida tasvirlanganidek — Rimdir; shu bois, o‘n birinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgacha bo‘lgan matndan o‘tar ekanmiz, Rimga diqqat bilan nazar solish muhimdir, chunki “vahiy bo‘lmasa, xalq halok bo‘ladi”, va agar siz Ishayo yettinchi bob, sakkizinchi va to‘qqizinchi oyatlarga ishonmasangiz, “albatta, mustahkam turmaysiz.”

Uriya Smit o‘zining “Daniel va Vahiy” kitobida bashoratga oid bir qoidaga kamida to‘rt marta murojaat qiladi. Bu qoida shuni ko‘rsatadiki, bashoratdagi bir qudrat Xudoning xalqi bilan “bog‘lanmaguncha” bashoratda aniqlanmaydi. U bu qoidani ilk bor Bobilning bashoratli guvohlikka kiritilishi bilan bog‘liq holda bayon qiladi.

“Sharhlashning ravshan qoidasiga ko‘ra, biz xalqlarni bashoratda tilga olinadi, deb kutishimiz mumkin, qachonki ular Xudoning xalqi bilan shunchalik bog‘lanib qolsaki, muqaddas tarix bayonini to‘liq qilish uchun ular haqida zikr etish zarur bo‘lib qolsa.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 46.

Yana kamida uch marta Smit bu qoidaga murojaat qiladi va har uchalasida ham yahudiylarning “ittifoqi”ni ko‘rsatadi, biroq bir havolada u bu ittifoqning amalga oshganini miloddan avvalgi 162-yil deb belgilaydi, ammo qolgan ikki havola yahudiylar va Rim o‘rtasidagi “ittifoq”ning amalga oshganini miloddan avvalgi 161-yil deb belgilovchi zamonaviy tarixchilar bilan hamfikir.

“O‘quvchiga shuni eslatish ortiqchadirki, yer yuzidagi hukumatlar bashoratga faqat Xudoning xalqi bilan qandaydir tarzda bog‘langanlaridagina kiritiladi. Rim miloddan avvalgi 161-yilda mashhur Yahudiy ittifoqi orqali o‘sha davrdagi Xudoning xalqi bo‘lgan yahudiylar bilan bog‘landi. 1 Makkabiylar 8; Iosif Flaviyning Antiquities asari, 12-kitob, 10-bob, 6-bo‘lim; Prideaux, II jild, 166-bet. Ammo bundan yetti yil oldin, ya’ni miloddan avvalgi 168-yilda, Rim Makedoniyani zabt etib, u mamlakatni o‘z imperiyasining bir qismiga aylantirgan edi. Shunday ekan, Rim bashoratga aynan echkining zabt etilgan Makedoniya shoxidan boshqa

yo‘nalishlarda yangi istilolar sari chiqib borayotgan paytida kiritiladi. Binobarin, u payg‘ambarga echkining shoxlaridan biridan chiqib kelayotgandek ko‘rindi, yoki bu bashoratda shu tarzda tilga olinishi to‘g‘ridir.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 175.

Ammo Smit ham bu miloddan avvalgi 162-yil bo‘lganini aytadi.

“O‘sha kuch Muqaddas Yurtda ham turib, uni yutib yuborishi kerak edi. Rim miloddan avvalgi 162-yilda ittifoq orqali Xudoning xalqi bo‘lgan yahudiylar bilan bog‘landi; shu sanadan boshlab u bashorat taqvimida ko‘zga ko‘ringan o‘rin egallaydi. Biroq u Yahudiya ustidan hokimiyatni haqiqiy zabt etish orqali miloddan avvalgi 63-yilgacha qo‘lga kiritmadi; va keyin bu quyidagi tarzda sodir bo‘ldi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259.

So‘ng, u bu hodisaga uchinchi bor ishora qilganida, yana miloddan avvalgi 161-yil, deb aytadi.

“Payg‘ambar bizni imperiyaning dunyoviy voqealari orqali yetmish hafta oxirigacha olib kelgach, 23-oyatda bizni rimliklar yahudiylar ittifoqi orqali Xudoning xalqi bilan bevosita bog‘langan vaqtga, miloddan avvalgi 161-yilga qaytaradi; shu nuqtadan boshlab esa biz voqealarning uzluksiz zanjiri bo‘ylab jamoatning so‘nggi g‘alabasiga va Xudoning abadiy shohligining barpo etilishiga qadar olib borilamiz. Yahudiylar Suriya podshohlari tomonidan qattiq ezilgani bois, rimliklardan yordam so‘rash va ular bilan “do‘stlik va ittifoq ahdnomasiga qo‘shilish” uchun Rimga elchilar yubordilar. 1 Makkabeylar 8; Prideaux, II, 234; Josephusning Antiquities asari, 12-kitob, 10-bob, 6-bo‘lim. Rimliklar yahudiylarning iltimosiga quloq tutdilar va ularga quyidagi so‘zlar bilan ifodalangan farmon berdilar:—

“‘Yahudiylar xalqi bilan o‘zaro yordam va do‘stlik ittifoqi to‘g‘risidagi senat qarori. Rimliklarga tobe bo‘lganlardan birortasiga yahudiylar xalqiga qarshi urush qilish, yoxud shunday qilayotganlarga bug‘doy, kemalar yoki pul yuborish orqali yordam berish qonuniy bo‘lmasin; agar yahudiylarga hujum qilinsa, rimliklar imkonlari yetganicha ularga yordam bersinlar; va shuningdek, agar rimliklarga hujum qilinsa, yahudiylar ularga yordam bersinlar. Va agar yahudiylar bu yordam ittifoqiga biror narsa qo‘shishni yoki undan biror narsani olib tashlashni istasalar, bu ish rimliklarning umumiy roziligi bilan qilinsin. Va shu tariqa kiritiladigan har qanday qo‘shimcha o‘z kuchiga ega bo‘lsin.’ ‘Bu qaror,’ deydi Iosif Flaviy, ‘Yahyo o‘g‘li Evpolem va Elazar o‘g‘li Yason tomonidan, Yahudo xalqning oliy ruhoniysi, uning ukasi Simun esa qo‘shin sarkardasi bo‘lgan paytda yozilgan edi. Va bu rimliklar yahudiylar bilan tuzgan birinchi ittifoq edi va u mana shu tarzda amalga oshirilgan edi.’” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 271.

Smitning miloddan avvalgi 162-yilni nega keltirganini tushuntirish mening zim-mamda emas; bundan boshqa taxminim yo‘qki, bu matn xatosi bo‘lgan. Mening maqsadim — u “muqaddas tarix yozuvlarini to‘liq qilish uchun ular haqida zikr etish zarur bo‘ladigan darajada Xudoning xalqi bilan bog‘lanib qolgan paytda, xalqlar bashoratda tilga olinadi, deb kutishimiz mumkin bo‘lgan talqinning ayon qoidasi” deb belgilagan narsaga bergan urg‘usini nazarda tutishdir. Smit o‘sha qoidani ta’kidlaganida, u Rim Xudoning xalqi bilan 161-yilda, yigirma uchinchi oyatdagi “ittifoq”da bog‘langanini ko‘rsatadi, biroq Smit Rim bashoratli rivoyatga birinchi bor miloddan avvalgi 200-yilda, ya’ni miloddan avvalgi 161-yildan o‘ttiz to‘qqiz yil oldin kiritilganini ham ko‘rsatadi.

“Endi yangi bir qudrat maydonga chiqadi,—‘sening xalqingning talonchilari’; yepiskop Nyutonning aytishicha, so‘zma-so‘z, ‘sening xalqingning buzuvchilari.’ Tiber bo‘ylarida, yiroqlarda, bir saltanat ulkan shuhratparast niyatlar va zimiston rejalari bilan oziqlanib kelayotgan edi. Avvaliga kichik va zaif bo‘lgan bu saltanat, kuch va qudratda hayratomuz tezlik bilan o‘shib bordi; o‘z salohiyatini sinab ko‘rish va jangovar qo‘lining quvvatini tekshirish uchun ehtiyotkorlik bilan bu yerda va u yerda qo‘l uzatib turdi; nihoyat, o‘z qudratini anglagach, yer yuzidagi xalqlar orasida boshini dadillik bilan ko‘tardi va yengilmas qo‘li bilan ularning ishlarining boshqaruvini qo‘lga oldi. Shu vaqtdan boshlab Rim nomi tarix sahifasida paydo bo‘ladi; u uzoq asrlar davomida dunyo ishlarini idora etishga va hatto zamonning oxirigacha xalqlar orasida qudratli ta’sir ko‘rsatishga tayin etilgandir.”

“Rim gapirdi; va Suriya hamda Makedoniya tez orada o‘z orzularining qiyofasi o‘zgarayotganini ko‘rdilar. Rimliklar Misrning yosh shohi foydasiga aralashdilar va uning Antiox hamda Filip tomonidan rejalashtirilgan halokatdan himoya qilinishiga qat’iy qaror qildilar. Bu miloddan avvalgi 200-yil edi va Rimliklarning Suriya hamda Misr ishlariga qilgan ilk muhim aralashuvlaridan biri bo‘ldi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 256.

Rim birinchi marta bashoratli rivoyatga miloddan avvalgi 200-yilda kiritiladi va o‘n to‘rtinchi oyatdagi o‘sha kiritilish Daniel kitobidagi Rimga doir barcha ishoralar ichida eng muhimidir, chunki aynan o‘sha oyat vahiyini o‘rnatuvchi timsol sifatida Rimni belgilab beradi. Smit qanday qilib bunday bashorat qoidasini ta’kidlashi, so‘ng miloddan avvalgi 161-yilni keltirishi, shu bilan birga miloddan avvalgi 200-yilni Rim qudrati “kiritilgan” nuqta sifatida ham belgilashi mumkin bo‘lganini hal etish men istaydigan masala emas. Agar men uchun hal etilishi kerak bo‘lgan bir savol bo‘lsa, u Smit tomonidan ta’riflangan qoida haqiqiy yoki haqiqiy emasligi masalasidir. Agar u haqiqiy bo‘lsa, unda men o‘n to‘rtinchi oyat miloddan avvalgi 161-yildagi ittifoqdan oldin sodir bo‘lgan, yahudiylar bilan bog‘liq bir aloqaga ega bo‘lishi kerak, deb ta’kidlagan bo‘lardim.

Men tushunamanki, o‘n uchinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgacha bo‘lgan tarix oxirgi kunlardagi shunday bir tarixni ko‘rsatadiki, unda papalik Rim bashorat tarixiga kirib keladi va u buni o‘sha tarixda Xudoning xalqi bo‘lgan Amerika Qo‘shma Shtatlari bilan bog‘liq holda amalga oshiradi. Chunki Iso har doim oxirni boshlanish orqali tasvirlagani uchun, majusiy Rim tarixga kirib kelgan miloddan avvalgi 200-yil ham o‘sha tarixdagi Xudoning xalqi bilan bog‘liqlikka ega bo‘lishi kerak. Shuning uchun, hatto Smit miloddan avvalgi 200-yilda Rim bilan yahudiylar o‘rtasida hech qanday bevosita bog‘liqlik topmagan bo‘lsa ham, men uning qoidasiga qo‘shilaman.

O‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlar miloddan avvalgi 217-yilda Antiox III Magnus, ya’ni “Buyuk”, boshchiligidagi Salavkiylar imperiyasi bilan podshoh Ptolemey IV Filopator boshchiligidagi Misrning Ptolemeylar podshohligi o‘rtasida yuz bergan Rafiya jangining g‘alabasi va uning oqibatlarini ko‘rsatadi. Bu jang Ptolemeylar va Salavkiylar podshohliklari o‘rtasida tortishuvli hududlar bo‘lgan Koele-Suriya (janubiy Suriya) va janubiy Falastin ustidan nazorat uchun olib borilgan kurash davrida sodir bo‘ldi. Ptolemey IV Filopatorning Rafiyadagi g‘alabasi unga bir muddat Koele-Suriya va janubiy Falastin ustidan nazoratni saqlab turish imkonini berdi.

O‘n yetti yil o‘tib, miloddan avvalgi 200-yilda sodir bo‘lgan Panium jangi, shuningdek Panium tog‘i jangi yoki Paneas jangi nomi bilan ham ma’lum bo‘lib, podsho Antiox III boshchiligidagi

Salavkiylar imperiyasi bilan podsho Ptolemey V boshchiligidagi Misrning Ptolemeylar qirolligi o'rtasida bo'lib o'tgan edi.

Oradan o'ttiz bir yil o'tgach, miloddan avvalgi 167-yilda, Salavkiylar imperiyasining yahudiy diniy amallarini bostirish va ellinistik madaniyatni majburan joriy etishga bo'lgan urinishlariga qarshi yahudiy qo'zg'oloni bo'lgan Makkabiylar qo'zg'oloni hozirgi zamonaviy Isroil hududidagi Yahudiya mintaqasida joylashgan kichik Modiin shahrida boshlandi.

Mazkur voqea mashhur badnom yunon Salavkiylar hukmdori Antiox IV Epifan bilan bog'liq bo'lib, u yahudiy aholiga qat'iy ellinistik urf-amallarni majburan joriy etgan edi; bular jumlasiga yahudiy diniy marosimlarini taqiqlash va Quddusdagi Ma'badni tahqirlash ham kirardi. O'z farmonlarini ijro ettirish maqsadida Antiox turli shahar va qishloqlarga vakillar yuborib, yahudiy aholisini uning buyruqlariga bo'ysunishga majbur qilgan edi.

Modiyinda salavkiy amaldorlaridan biri podshohning farmonini ijro etish uchun kelib, yahudiy aholini butparastona marosimlarda qatnashib, yunon xudolariga qurbonliklar keltirishga buyurdi. Mattatiyas ismli yoshi ulug' bir yahudiy ruhoniysi bu buyruqqa bo'ysunishdan bosh tortdi va qurbonlikni keltirish uchun oldinga chiqqan bir yahudiyni ham, salavkiy amaldorini ham o'ldirdi. Mattatiyas va uning oilasi ko'rsatgan bu itoatsizlik harakati salavkiylar hukmronligiga qarshi Makkabiylar qo'zg'olonining boshlanishini belgiladi.

Mattatiyos va uning besh o'g'li, jumladan Yahudo Makkabiy, tog'larga qochib ketib, Salavkiylar qo'shinlariga qarshi partizan urushini boshladilar. Qo'zg'olon oxir-oqibat kuch va qo'llab-quvvatlash jihatidan o'sib bordi hamda Salavkiylarga qarshi bir qator harbiy g'alabalarga olib keldi.

Miloddan avvalgi 167 yilda Modeinda yuz bergan voqealar yahudiylar tarixidagi burilish nuqtasi bo'lib, Makkabiylar qo'zg'olonining boshlanishi hamda chet el hukmronligiga qarshi diniy erkinlik va mustaqillik uchun kurashni belgiladi. Hanukka bayrami davomida nishonlanadigan tarixiy voqeani ifodalovchi Quddusdagi ikkinchi ma'badning qayta bag'ishlanishi esa miloddan avvalgi 164 yilda, yigirma uchinchi oyatdagi "ittifoq"dan uch yil oldin sodir bo'ldi.

Quddus va Ma'badni qayta qo'lga kiritgach, Makkabiylar Ma'badni butparastona bulg'anishlardan pokladilar va uni o'zining munosib diniy foydalanishiga qaytardilar. An'anaga ko'ra, ular faqat bitta muqaddas qilingan moy ko'zchasini topdilar; u menorani atigi bir kun yoqish uchun yetarli edi. Aslida esa, o'sha voqeaga oid zamondosh biror tarixiy guvohlik mavjud emas, va yahudiy afsonasi adabiyotda faqat oltinchi asrga kelibgina uchraydi. Sister White murtad yahudiy cherkovini katolik cherkovi bilan qiyoslaydi, ayniqsa har ikkala cherkov ham dinni insoniy urf-odatlar va an'analar ustiga asoslashini ta'kidlaydi. Papalik cherkovi tarixidagi ko'plab uydirma mo'jizalarda bo'lgani kabi, bir kunlik moyning sakkiz kun davom etgani haqidagi afsona ham hech qanday tarixiy guvohlikka ega emas.

Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi o'ninchi oyat qirqinchi oyatdagi uchta jangning birinchi jangini belgilaydi; men avvalroq ularni sovuq urushning uchta jangi, shuningdek, uchta vositachi urush sifatida aniqlagan edim. Bir opa-singil bu uch urushdan ikkinchisi bo'lgan Ukraina urushini

sovuq urushlar deb ta'riflashimga savol berdi, chunki u to'g'ri ta'kidlaganidek, unda o'lim va vayronagarchilik nihoyatda ko'p bo'lgan. Avvalgi maqolalarda men "sovuq urush"ning uchta jangi deb ta'riflagan narsalar shu atamalar bilan, Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi yer yirtqichining tarixi davomida sodir bo'ladigan uchta Jahon urushi bilan bu uch jang o'rtasidagi farqni ko'rsatish uchun ifodalangan edi. Bu uch urush vositachi urushlardir va ular shu tarzda ham ta'riflangan.

Men bundan buyon ushbu maqolalarda o'sha uchta jangni "qirqinchi oyatning uch jangi" yoki proksi urushlar deb atamoqchiman, toki qizg'in urushni sovuq urush deb belgilashdagi nomuvofiqlik bartaraf etilsin. Mening ta'rifimga ko'ra, qirqinchi oyatning uch jangi qirqinchi oyatning bir qismi bo'lgan 1798-yildagi jangni o'z ichiga olmaydi, balki faqat oxirzamonning 1989-yildan boshlab qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonunigacha bo'lgan uchta jangni qamrab oladi. Bu uchta jangni, aniqrog'i, proksi urushlar deb belgilash to'g'ridir; ular shimol podshohi bilan janub podshohi o'rtasidagi urush doirasida amalga oshadi, va qirqinchi oyat tarixida bu urush katolitsizm (shimol podshohi) bilan kommunizm (janub podshohi) o'rtasidagi kurashni ifodalaydi.

O'sha uchta jangning birinchisi 1989-yilda katolitsizmning kommunizm ustidan qozongan g'alabasini ko'rsatadi; o'sha paytda papalik o'zining vakil qo'shini bilan, ya'ni Qo'shma Shtatlar orqali ifodalangan kuch bilan birlashib, 1989-yilda Sovet Ittifoqini supurib tashladi, garchi Rossiya, bosh (yoki "qal'a") bo'lib, tik qolgan bo'lsa-da. Hozirgi Ukraina urushi ham yana katolitsizm bilan kommunizm o'rtasidagi jang bo'lib, unda papalik Rossiyaga qarshi o'zining vakili sifatida Ukraina hukumatidan foydalanmoqda, bunga papalikning avvalgi vakil qudrati bo'lgan Qo'shma Shtatlar, shuningdek globalistik g'arb dunyosining qolgan qismi ham ko'mak bermoqda. Bu urush o'n birinchi va o'n ikkinchi oyatlarda tasvirlangan bo'lib, kommunizm (Rossiya) katolitsizm ustidan g'alaba qozonishini ko'rsatadi.

O'sha uchta vakillik urushining uchinchisi o'n beshinchi oyatda Panium jangi sifatida ifodalangan. Bu jang Ptolemeylar shohligi (janub shohi) bilan Salavkiylar shohligi (shimol shohi) o'rtasida bo'lgan. O'sha jangda katolitsizmning vakillik qo'shini yana bir bor Amerika Qo'shma Shtatlaridir.

1989-yildagi birinchi jangda Amerika Qo'shma Shtatlarining Respublikachi shoxining proksiya armiyasi papalik tomonidan Sovet Ittifoqining siyosiy tuzilmasini qulatish uchun ishga solindi, shu bilan birga uning boshini (Rossiyani) saqlab qoldi. Ukraina urushi bo'lgan ikkinchi jangda natsistlarning proksiya armiyasi Rossiya tomonidan mag'lub etiladi. Uchinchi jangda esa papalikning proksiya armiyasi bo'lgan Amerika Qo'shma Shtatlari yana janub shohini mag'lub etadi.

Uch jang "Haqiqat"ning muhrini o'zida olib yuradi; birinchi va oxirgi janglar Amerika Qo'shma Shtatlarining g'olib vakil qo'shini tomonidan olib boriladi. Birinchi jangda janub shohining boshi butun qoldirilgan edi, uchinchi jangda esa Amerika Qo'shma Shtatlarining vakil qo'shini janub shohining boshiga aylanadi. Ikkinchi vakil qo'shin Ikkinchi jahon urushi davrida papalikning ham vakil qo'shini edi. Har ikkala holatda ham natsizmning vakil qo'shini mag'lub etilgan va etiladi. Papalik o'zining barcha dushmanlarini o'n oltinchi oyatgacha, ya'ni uch karra ittifoq amalga

oshirilguncha, to'liq bo'ysundiradi.

“Ptolemey [Putin] o'z g'alabasidan oqilona foydalanish uchun zarur farosatdan mahrum edi. Agar u o'z muvaffaqiyatini izchil davom ettirganida, ehtimol Antioxning butun saltanatiga hukmdor bo'lib olgan bo'lur edi; biroq u atigi bir necha po'pisa va bir necha tahdid bilan kifoyalanib, o'zini hayvoniy ehtirolarining uzluksiz va jilovsiz rohatiga topshira olishi uchun sulh tuzdi. Shunday qilib, dushmanlarini yenggan bo'lsa-da, u o'z illatlari tomonidan yengildi va barpo etishi mumkin bo'lgan ulug' nomni unutib, vaqtini bazm-u ishrat hamda shahvatparastlik ichida o'tkazdi.

“Uning qalbi muvaffaqiyati tufayli mag'rurlanib ketdi, ammo bu bilan u quvvatlanishdan yiroq edi; chunki u bundan sharafsiz tarzda foydalangani o'z fuqarolarining unga qarshi bosh ko'tarishiga sabab bo'ldi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 254.

Putinning g'alabasi uning oxirini bildirayotganining ikkinchi guvohligi Yahudoning janubiy shohligi shohi Uzziyo misolida ko'rinadi; uning ham yuragi harbiy g'alabalari tufayli kibrlanib ketgan edi, va shundan so'ng, Ptolemey singari, muqaddasxonada ruhoniylarning ishini bajarishga urindi, buning oqibatida moxovlikka chalindi va darhol hokimiyatdan chetlatildi. Putinning Ukraina urushidagi g'alabasi uning janub shohi (ateizm shohi) sifatidagi oxirining boshlanishini belgilaydi. Uning oxiri qirqinchi oyatning bashoratli janub shohi (Fransiya)ning boshlanishi bilan timsollangan bo'lib, bu, Ptolemey bilan yuz bergani kabi, rahbariyatni ag'darib tashlagan bir inqilobni ko'rsatgan edi. Putinning oxiri, shuningdek, Sovet Ittifoqining tugashi bilan ham ifodalangan edi; o'shanda yetakchi (Gorbachyov) Sovet Ittifoqini tarqatib yubordi va darhol Birlashgan Millatlar Tashkilotida, ya'ni oxirgi kunlarning ateizmning globalistik timsoli bo'lgan janub shohida, ish oldi. Putinning Ukrainadagi g'alabasidan so'ng, u, shuningdek, Vaterloodagi Napoleon va undan keyin kelgan surgun bilan; shuningdek, moxovligi bilan shoh Uzziyo va undan keyin kelgan surgun bilan; shuningdek, Ptolemeyning mastlikdagi oxiri va 1989 yildagi Sovet Ittifoqining tugashi bilan ham timsollanadi.

Panium jangi miloddan avvalgi 200-yilda sodir bo'ldi va aynan o'sha yili Rim tarixga ochiqdan-ochiq aralashadi. Ularning bashoratli rivoyatga kirib kelishi o'n oltinchi oyatda ifodalangan va miloddan avvalgi 63-yilda amalga oshgan Quddusning zabt etilishidan oldin keladi; o'sha paytda u Misrdagi go'dak podshohning himoyachisi ekanini e'lon qilgan edi. Qirqinchi oyatdagi uchinchi jangda, shimol va janub podshohlari ishtirok etadigan o'sha to'qnashuvda, papalik yana tarixga kirib keladi va o'zini Rossiyaning himoyachisi qilib ko'rsatadi. Xuddi o'sha vaqtda timsolda Seleuk Panium jangida Ptolemeyni mag'lub etdi; shu tariqa qirqinchi oyatning birinchi va oxirgi janglarida papalikning vakil qo'shini bo'lgan Qo'shma Shtatlar “Misr”ni (janub podshohini) mag'lub etishi aniqlanadi.

Miloddan avvalgi 200-yilda biz ramziy ma'noda papalikni topamiz; Tirning fohishasi o'n oltinchi oyatdagi Yakshanba qonunida yuz beradigan uch karra ittifoqdan oldin zinosining qo'shiqlarini ayta boshlaydi. Ayni paytda Amerika Qo'shma Shtatlari Birlashgan Millatlar Tashkiloti ustidan ustun keladi va shu tariqa o'nta shohning bosh shohi sifatidagi mavqeini mustahkamlaydi. Yakshanba qonunida amalga oshadigan uch karra ittifoqning barcha dinamikalari o'n oltinchi oyatdan oldin hal etiladi.

Ajdaho qudratining siyosiy tuzilmasi, Birlashgan Millatlar Tashkiloti orqali ifodalanganidek, o'n oltinchi oyatda o'z siyosiy tuzilmasini maxluqqa berishga rozi bo'ladi, biroq bundan oldin papalik ajdahoning dinini zabt etadi. Butparastlik yana bir bor olib tashlanishi kerak. Protestantizm qirqinchi oyatning birinchi jangida, Reygan yillarida chetlatildi, va so'nggi Respublikachi prezident davrida ajdahoning dini ham, xuddi 508-yilda bo'lgani kabi, katoliklik diniga bo'ysundiriladi. Papalikning taxtga o'tqazilishiga qarshi bo'lgan har qanday diniy qarshilikni bartaraf etish jarayoni Reygan yillarida boshlandi va Tramp yillarida nihoyasiga yetadi. Murtad protestantizmning katoliklikka qarshi qarshiligi qirqinchi oyatning birinchi jangida olib tashlandi, va spiritizmning qarshiligi qirqinchi oyatning so'nggi jangida olib tashlanadi.

Xuddi insoniy voqealarning o'sha murakkab o'zaro ta'siri doirasida, murtad Protestantizm Vahiy kitobining o'n yettinchi bobidagi o'nta podsho ustidan diniy va siyosiy hokimiyat sifatida o'zini qaror toptirishi lozim. Shunday qilib, Paniyum jangi Vahiy 17:16 dagi yakshanba qonunidan sal avval, Amerika Qo'shma Shtatlari Birlashgan Millatlar Tashkiloti ustidan g'olib keladigan paytni aniqlab bermoqda.

Vahiy ilmining muqarrar qoidasi shuki, ajdarho, hayvon va soxta payg'ambarning har biri o'ziga xos bashoratli xususiyatlarga egadir. Ana shu bashoratli xususiyatlardan biri shundaki, hayvon (katoliklik) bashoratda doimo Rim shahrida joylashgan bo'ladi. Soxta payg'ambar esa bashoratda doimo Amerika Qo'shma Shtatlarida joylashgan bo'ladi. Ammo ajdarhoga kelganda, uning bashoratda qayerda joylashganini ifodalovchi xususiyat shuki, u doimo ko'chib yuradi. Ajdarho avval osmonda boshlangan, so'ng Adan bog'iga kelgan, va oxir-oqibat ajdarho Misrda joylashgan bo'ladi.

Gapirgin va aytgin: "Egamiz Rabbiy shunday demoqda: Mana, Men senga qarshiman, ey Misr shohi Fir'avn, o'z daryolari o'rtasida yotgan ulkan ajdarho, sen: 'Mening daryom o'zimga, uni o'zim uchun yaratdim', degansan." Hizqiyol 29:3.

Ajdahoning bashoratlardagi joylashuvi ko'chadi. Yuhanno davrida ajdahoning maskani, ya'ni uning taxtini ifodalovchi o'rni, Pergamda ekanligi ko'rsatilgan edi.

Pergamdagi jamoatning farishtasiga shunday yoz: Ikki qirrali o'tkir qilichga ega bo'lgan Zot shunday deydi: Men sening ishlaringni va qayerda yashashingni bilaman, ya'ni Shaytonning taxti turgan joyda; sen esa Mening nomimni mahkam tutib turibsan va hatto Antipa — sizlarning orangizda, Shayton yashaydigan joyda o'ldirilgan, Mening sodiq shahidim bo'lgan — o'sha kunlarda ham Menga bo'lgan imonni inkor etmading. Vahiy 2:12, 13.

Butparast Rimning odati shundan iborat ediki, ular aloqa qilgan barcha butparast xudolarni Rim shahriga olib kelib, Pantheon ma'badida namoyon etar edilar. Shuning uchun Doniyor "uning muqaddas joyining maskani yiqitib tashlandi", deb qayd etadi. Butparast Rimning muqaddas joyi turgan maskan Rim shahri edi; u Konstantin tomonidan milodiy 330-yilda qulatildi, ammo Rimning "ichida" bo'lgan muqaddas joy Pantheon ma'badi edi; Pan-Theon "barcha xudolar ma'badi" degan ma'noni anglatadi. Rimliklar Shaytonning taxti joylashgan o'rinni Pergamdan Pantheon ma'badiga ko'chirdilar. Opa Uayt bizga butparast Rim ajdaho ekanini ma'lum qiladi.

“Shunday qilib, ajdaho, birlamchi ma’noda, Shaytonni ifodalasa-da, ikkilamchi ma’noda butparast Rimning ramzidir.” The Great Controversy, 439.

Butparast Rim o‘nta xalqqa bo‘lindi, va Fransiya Fransuz inqilobi davrida Misrning ateizmini joriy etganida janub podshohi bo‘ldi. 1917-yilga kelib, ajdaho Fransiya Rossiyaga ko‘chdi. O‘ninchi oyat 1989-yilni ifodalaydi, o‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlar esa “chegara chizig‘i”ning janglarini (Rafiya va Ukraina) ifodalaydi, Panium jangi esa papalik o‘n oltinchi oyatda uch karra ittifoqni mustahkamlab borar ekan, amalga oshiradigan uchinchi qadamni ifodalaydi. Bu qirqinchi oyatning yashirin tarixini ifodalaydi.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Iso Qaysariya Filippi [Paniyum] hududlariga kelganida, shogirdlaridan so‘rab dedi: Odamlar Meni, Inson O‘g‘lini, kim deb aytishadi? Ular dedilar: ba’zilari Seni Yahyo Cho‘mdiruvchi deyilar; ba’zilari Ilyos; boshqalari esa Irmiyo yoki payg‘ambarlardan biri, deyilar. U ularga dedi: Sizlar-chi, Meni kim deb aytasizlar? Shunda Simun Butrus javob berib dedi: Sen Masihsan, barhayot Xudoning O‘g‘lisan. Iso unga javob berib dedi: Baxtlisan sen, Simun Barjona, chunki buni senga etu suyak emas, balki osmondagi Otam ayon qildi. Men ham senga aytaman: sen Butrussan, va Men O‘z jamoatimni mana shu qoya ustiga quraman; do‘zax darvozalari unga bas kelolmaydi. Men senga Osmon Shohligining kalitlarini beraman; yer yuzida nimani bog‘lasang, osmonda bog‘langan bo‘ladi, va yer yuzida nimani bo‘shatsang, osmonda bo‘shatilgan bo‘ladi. Shundan keyin U shogirdlariga O‘zi Iso Masih ekanini hech kimga aytmaslikni qat’iy buyurdi. O‘sha vaqtdan boshlab Iso shogirdlariga Quddusga borishi, oqsoqollar, bosh ruhoniylar va ulamolardan ko‘p azob chekishi, o‘ldirilishi va uchinchi kuni qayta tirilishi kerakligini ko‘rsata boshladi. Matto 16:13–21.